

# OBSAH

|                                                                    |           |
|--------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>PREDSLOV .....</b>                                              | <b>10</b> |
| <b>VYSVETLIVKY A SKRATKY .....</b>                                 | <b>12</b> |
| <b>I. KAPITOLA ÚSTAVNÝ A POLITICKÝ VÝVOJ SLOVENSKA .....</b>       | <b>14</b> |
| 1. Slovenské politické a ústavnoprávne snahy pred rokom 1918 ..... | 17        |
| 1.1 Pokusy o emancipáciu Slovenska v rámci Uhorska .....           | 17        |
| 1.2 Rozhodnutie Slovákov budovať vlastný štát .....                | 21        |
| 2. Ústavnoprávne postavenie Slovenska v rokoch 1918 až 1992 .....  | 23        |
| 2.1 Ústavný vývoj v rokoch 1918 až 1948 .....                      | 24        |
| 2.2 Ústavný vývoj v rokoch 1948 až 1989 .....                      | 30        |
| 2.3 Ústavný vývoj v rokoch 1989 až 1992 .....                      | 33        |
| <b>II. KAPITOLA ÚVOD DO ÚSTAVNÉHO PRÁVA .....</b>                  | <b>38</b> |
| 1. Pojem a predmet ústavného práva .....                           | 40        |
| 2. Ústavnoprávne vzťahy a subjekty ústavného práva .....           | 46        |
| 2.1 Subjekty ústavnoprávných vzťahov .....                         | 47        |
| 2.2 Objekt (predmet) ústavnoprávných vzťahov .....                 | 48        |
| 2.3 Obsah ústavnoprávných vzťahov .....                            | 48        |
| 3. Pramene ústavného práva .....                                   | 49        |
| 3.1 Ústava .....                                                   | 52        |
| 3.1.1 Charakteristické črty Ústavy .....                           | 54        |
| 3.1.2 Preambula Ústavy .....                                       | 60        |
| 3.1.3 Štruktúra Ústavy .....                                       | 63        |
| 3.2 Ústavné zákony .....                                           | 64        |
| 3.2.1 Druhy ústavných zákonov .....                                | 64        |
| 3.2.2 Vzťah Ústavy a ústavných zákonov .....                       | 66        |
| 3.3 Medzinárodné zmluvy .....                                      | 70        |
| 3.4 Ďalšie pramene ústavného práva .....                           | 73        |
| 3.5 Rozhodnutia Ústavného súdu .....                               | 75        |
| 3.6 Ústavné zvyklosti a právna doktrína .....                      | 78        |

|                                                                                                   |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>4. Zodpovednosť a sankcie v ústavnom práve .....</b>                                           | <b>79</b>  |
| <b>5. Vzťah ústavného práva k vnútroštátnym odvetviam slovenského<br/>právneho poriadku .....</b> | <b>81</b>  |
| <b>6. Vzťah ústavného práva k externým právnym poriadkom .....</b>                                | <b>82</b>  |
| 6.1 Vzťah ústavného práva a medzinárodného práva .....                                            | 83         |
| 6.2 Vzťah ústavného práva a práva Európskej únie .....                                            | 85         |
| <b>7. Štátne symboly .....</b>                                                                    | <b>88</b>  |
| 7.1 Štátny znak .....                                                                             | 89         |
| 7.2 Štátna vlajka .....                                                                           | 90         |
| 7.3 Štátna pečať .....                                                                            | 92         |
| 7.4 Štátna hymna .....                                                                            | 92         |
| 7.5 Neoficiálne „symboly“ štátu .....                                                             | 93         |
| 7.6 Štátne vyznamenania .....                                                                     | 97         |
| <b>8. Štátne občianstvo .....</b>                                                                 | <b>98</b>  |
| 8.1 Právna úprava štátneho občianstva .....                                                       | 99         |
| 8.2 Nadobúdanie štátneho občianstva .....                                                         | 100        |
| 8.3 Strata štátneho občianstva .....                                                              | 103        |
| 8.3.1 Prepustenie zo štátneho zväzku .....                                                        | 103        |
| 8.3.2 Nadobudnutie cudzieho štátneho občianstva .....                                             | 104        |
| 8.4 Práva a povinnosti spojené so štátnym občianstvom .....                                       | 106        |
| 8.5 Ústavnoprávne postavenie cudzincov .....                                                      | 109        |
| 8.6 Občianstvo Európskej únie a jeho obsah .....                                                  | 111        |
| <b>III. KAPITOLA ZÁKLADNÉ PRINCÍPY SLOVENSKÉHO<br/>KONŠTITUCIONALIZMU .....</b>                   | <b>113</b> |
| <b>1. Princíp zvrchovaného štátu .....</b>                                                        | <b>115</b> |
| <b>2. Princíp demokratického štátu .....</b>                                                      | <b>118</b> |
| <b>3. Princíp právneho štátu .....</b>                                                            | <b>121</b> |
| <b>4. Princíp delby moci .....</b>                                                                | <b>126</b> |
| <b>5. Princíp pluralizmu .....</b>                                                                | <b>128</b> |
| <b>6. Princíp zabezpečenia a ochrany základných práv .....</b>                                    | <b>129</b> |
| <b>7. Princíp republikánskeho parlamentarizmu .....</b>                                           | <b>130</b> |

|                                                                                           |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 8. Princíp sociálne a ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky .....                     | 131        |
| 9. Princíp unitárneho štátu .....                                                         | 133        |
| 10. Princíp územnej samosprávy .....                                                      | 134        |
| 11. Princíp neutrality .....                                                              | 135        |
| <b>IV. KAPITOLA ĽUDSKÉ PRÁVA .....</b>                                                    | <b>137</b> |
| 1. Osobné práva a slobody .....                                                           | 139        |
| 2. Politické práva a slobody .....                                                        | 142        |
| 3. Práva národnostných menšín a etnických skupín .....                                    | 143        |
| 4. Hospodárske, sociálne a kultúrne práva .....                                           | 145        |
| 5. Právo na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva .....                     | 150        |
| 6. Právo na súdnu a inú právnu ochranu .....                                              | 153        |
| 7. Povinnosti v ústavnej úprave .....                                                     | 155        |
| 8. Ľudské práva v čase pandémie Covid-19 .....                                            | 158        |
| <b>V. KAPITOLA NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY .....</b>                                | <b>161</b> |
| 1. Všeobecné poznámky .....                                                               | 162        |
| 2. Poslanec Národnej rady a jeho mandát .....                                             | 164        |
| 2.1 Ústavný koncept mandátu .....                                                         | 165        |
| 2.2 Práva a povinnosti poslanca .....                                                     | 167        |
| 2.3 Poslanecká imunita .....                                                              | 168        |
| 2.4 Zánik mandátu .....                                                                   | 173        |
| 3. Pôsobnosť Národnej rady .....                                                          | 173        |
| 3.1 Pôsobnosť Národnej rady v oblasti zákonodarnej činnosti<br>a zákonodarný proces ..... | 174        |
| 3.1.1 Zákonodarná iniciatíva .....                                                        | 176        |
| 3.1.2 Prerokovacia a schvaľovacia etapa .....                                             | 177        |
| 3.1.3 Promulgačná etapa legislatívneho procesu .....                                      | 180        |
| 3.2 Pôsobnosť v oblasti kontroly .....                                                    | 182        |
| 3.3 Kreačná pôsobnosť .....                                                               | 184        |
| 3.4 Pôsobnosť v oblasti zahraničných vzťahov .....                                        | 186        |
| 4. Organizácia činnosti Národnej rady a jej orgány .....                                  | 188        |
| 4.1 Ustanovujúca schôdza Národnej rady .....                                              | 188        |

|                                                                                               |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 4.2 Riadne a mimoriadne schôdze Národnej rady .....                                           | 190        |
| 4.3 Orgány Národnej rady .....                                                                | 192        |
| 4.3.1 Predseda a podpredsedovia Národnej rady .....                                           | 192        |
| 4.3.2 Výbory Národnej rady .....                                                              | 192        |
| <b>VI. KAPITOLA REFERENDUM .....</b>                                                          | <b>195</b> |
| 1. Všeobecné poznámky .....                                                                   | 196        |
| 2. Vyhlasovanie referenda .....                                                               | 198        |
| 2.1 Podmienená právomoc prezidenta republiky .....                                            | 198        |
| 2.2 Preventívna súdna kontrola ústavnosti predmetu referenda .....                            | 201        |
| 3. Oblasť uplatnenia referenda .....                                                          | 202        |
| 3.1 Vymedzenie predmetu referenda v ústavnom texte .....                                      | 202        |
| 3.2 Interpretácia predmetu referenda Ústavným súdom .....                                     | 204        |
| 4. Právne účinky referenda .....                                                              | 206        |
| <b>VII. KAPITOLA PREZIDENT SLOVENSKEJ REPUBLIKY .....</b>                                     | <b>214</b> |
| 1. Všeobecne k postaveniu prezidenta republiky .....                                          | 215        |
| 2. Právomoci prezidenta republiky .....                                                       | 219        |
| 2.1 Prezident republiky a Národná rada .....                                                  | 219        |
| 2.1.1 Suspenzívne veto voči schváleným zákonom .....                                          | 219        |
| 2.1.2 Právomoc rozpustiť Národnú radu .....                                                   | 221        |
| 2.1.3 Správa o stave republiky .....                                                          | 223        |
| 2.1.4 Zvolanie ustanovujúcej schôdze Národnej rady .....                                      | 223        |
| 2.2 Prezident republiky a vláda .....                                                         | 224        |
| 2.2.1 Kreácia vlády .....                                                                     | 224        |
| 2.2.2 Ukončenie pôsobenia vlády a člena vlády .....                                           | 231        |
| 2.3 Menovacie právomoci prezidenta republiky .....                                            | 238        |
| 2.3.1 Menovanie generálneho prokurátora .....                                                 | 238        |
| 2.3.2 Menovanie sudcov Ústavného súdu .....                                                   | 240        |
| 2.3.3 Menovanie a odvolávanie sudcov .....                                                    | 243        |
| 2.3.4 Menovanie predsedu a podpredsedu Najvyššieho súdu<br>a Najvyššieho správneho súdu ..... | 244        |
| 2.3.5 Menovanie členov súdnej rady .....                                                      | 245        |

|       |                                                                      |     |
|-------|----------------------------------------------------------------------|-----|
| 2.3.6 | Ďalšie menovacie právomoci .....                                     | 246 |
| 2.4   | Právomoci prezidenta republiky vo vzťahu k zahraničiu .....          | 246 |
| 2.5   | Prerogatívy hlavy štátu .....                                        | 247 |
| 2.6   | Prezident republiky ako hlavný veliteľ ozbrojených síl .....         | 248 |
| 3.    | <b>Zastupovanie prezidenta republiky</b> .....                       | 249 |
| 4.    | <b>Zodpovednosť prezidenta republiky</b> .....                       | 251 |
| 4.1   | Ústavné limity výkonu právomocí prezidenta republiky .....           | 252 |
| 4.2   | Obžaloba prezidenta republiky .....                                  | 252 |
| 4.3   | Ľudové hlasovanie o odvolaní prezidenta republiky .....              | 255 |
| 4.4   | Vzdanie sa funkcie a opätovné nezvolenie prezidenta republiky .....  | 256 |
| VIII. | <b>KAPITOLA VLÁDA SLOVENSKEJ REPUBLIKY</b> .....                     | 257 |
| 1.    | <b>Ústavné základy pôsobenia vlády</b> .....                         | 258 |
| 1.1   | Dôvera Národnej rady .....                                           | 259 |
| 1.2   | Poverenie prezidenta po fakultatívnej demisii vlády .....            | 261 |
| 1.3   | <i>Ex constitutione</i> po obligatórnej demisii .....                | 262 |
| 1.4   | Poverenie prezidenta od vymenovania vlády po vyslovenie dôvery ..... | 262 |
| 1.5   | Poverenie prezidenta v obmedzenom rozsahu po odvolaní vlády .....    | 264 |
| 1.6   | Čo s rôznymi označeniami vlády? .....                                | 265 |
| 1.7   | Zastupovanie predsedu vlády .....                                    | 267 |
| 2.    | <b>Pôsobnosť vlády</b> .....                                         | 269 |
| IX.   | <b>KAPITOLA SÚDNA MOC</b> .....                                      | 272 |
| 1.    | <b>Ústavné princípy súdnej moci</b> .....                            | 274 |
| 1.1   | Adekvátna právomoc .....                                             | 274 |
| 1.2   | Sudcovská nezávislosť .....                                          | 276 |
| 1.2.1 | Inštitucionálne záruky .....                                         | 276 |
| 1.2.2 | Osobné záruky .....                                                  | 278 |
| 1.2.3 | Zisťovanie nezávislosti v podmienkach Slovenska .....                | 280 |
| 1.3   | Nestrannosť sudcov .....                                             | 284 |
| 2.    | <b>Ústavný súd</b> .....                                             | 287 |
| 2.1   | Základná charakteristika Ústavného súdu .....                        | 287 |
| 2.2   | Kreácia a postavenie sudcov Ústavného súdu .....                     | 291 |

|                                                                        |            |
|------------------------------------------------------------------------|------------|
| 2.3 Organizácia Ústavného súdu .....                                   | 293        |
| 2.4 Pôsobnosť Ústavného súdu .....                                     | 294        |
| 2.5 Konanie pred Ústavným súdom .....                                  | 304        |
| <b>3. Všeobecné súdnictvo .....</b>                                    | <b>310</b> |
| <b>4. Súdna rada .....</b>                                             | <b>312</b> |
| <b>5. Sudcovská tvorba práva .....</b>                                 | <b>320</b> |
| 5.1 Zdroje sudcovskej tvorby práva .....                               | 321        |
| 5.2 Normativita sudcovskej tvorby práva .....                          | 323        |
| 5.3 Publikácia sudcovského práva .....                                 | 325        |
| <b>X. KAPITOLA ÚZEMNÁ SAMOSPRÁVA .....</b>                             | <b>327</b> |
| 1. Verejná správa a samospráva .....                                   | 328        |
| 2. Organizácia územnej samosprávy .....                                | 333        |
| 3. Obecná samospráva – formy jej uskutočňovania a znaky .....          | 336        |
| 3.1 Orgány obce .....                                                  | 343        |
| 3.1.1 Obecné zastupiteľstvo .....                                      | 343        |
| 3.1.2 Starosta obce .....                                              | 347        |
| 3.2 Právna normotvorba obce .....                                      | 349        |
| 4. Regionálna samospráva – samosprávny kraj .....                      | 356        |
| 4.1 Samosprávny kraj a formy jeho činnosti .....                       | 357        |
| <b>XI. KAPITOLA VOĽBY A VOLEBNÉ PRÁVO V SLOVENSKEJ REPUBLIKE .....</b> | <b>362</b> |
| 1. Politické strany ako rozhodujúci subjekt volebnej súťaže .....      | 364        |
| 1.1 Ústavnoprávne postavenie politických strán .....                   | 365        |
| 1.2 Vznik a zánik politických strán .....                              | 367        |
| 1.3 Financovanie politických strán .....                               | 369        |
| 2. Pramene volebného práva .....                                       | 371        |
| 3. Princípy volieb a volebného práva .....                             | 374        |
| 3.1 Slobodné voľby .....                                               | 375        |
| 3.2 Všeobecnosť volebného práva .....                                  | 376        |
| 3.3 Rovnosť volebného práva .....                                      | 378        |
| 3.4 Priamosť volebného práva .....                                     | 380        |

|                                                                            |            |
|----------------------------------------------------------------------------|------------|
| 3.5 Tajné hlasovanie .....                                                 | 381        |
| 3.6 Pravidelné opakovanie volieb .....                                     | 383        |
| <b>4. Organizácia volieb, ich priebeh a zisťovanie ich výsledkov .....</b> | <b>385</b> |
| 4.1 Organizácia a priebeh volieb vo všeobecnosti .....                     | 385        |
| 4.1.1 Vyhlasovanie volieb a čas ich konania .....                          | 385        |
| 4.1.2 Štátna komisia a ďalšie volebné orgány .....                         | 386        |
| 4.1.3 Evidencia voličov a zoznamy voličov .....                            | 388        |
| 4.1.4 Volebné okrsky a volebné miestnosti .....                            | 389        |
| 4.1.5 Hlasovanie .....                                                     | 390        |
| 4.2 Jednotlivé druhy volieb .....                                          | 392        |
| 4.2.1 Voľby do Národnej rady .....                                         | 392        |
| 4.2.2 Voľby do Európskeho parlamentu .....                                 | 396        |
| 4.2.3 Voľby prezidenta .....                                               | 399        |
| 4.2.4 Voľby do orgánov územnej samosprávy .....                            | 401        |
| <b>5. Volebná kampaň .....</b>                                             | <b>406</b> |
| 5.1 Pojem „volebná kampaň“ a jej význam .....                              | 406        |
| 5.2 Subjekty vedúce volebnú kampaň .....                                   | 408        |
| 5.3 Spôsoby vedenia volebnej kampane .....                                 | 410        |
| 5.4 Financovanie volebnej kampane .....                                    | 412        |
| <b>XII. KAPITOLA ORGÁNY OCHRANY PRÁVA .....</b>                            | <b>414</b> |
| 1. Verejný ochranca práv .....                                             | 417        |
| 2. Prokuratúra Slovenskej republiky .....                                  | 431        |
| <b>O AUTOROCH .....</b>                                                    | <b>442</b> |